

Lokacija: Crna Gora

Broj projekta: 54749

Poslovni sektor: energetika

Vrsta objave: javni sektor

Kategorija zaštite životne sredine: B

Datum odobrenja: [iz sistema]

Status: [iz sistema]

Datum objave PSD-a: [iz sistema]

Opis projekta

EBRD razmatra obezbjeđenje kredita sa državnom garanciju u iznosu do 28 miliona eura Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD (CGES, ili Kompanija). Sredstva od EBRD finansiranja će se koristiti za finansiranje nadogradnje postojeće električne trafostanice (TS) Brezna – koja se nalazi u opštini Plužine – sa 110/35 kV na 400/110/35 kV ugradnjom dva energetska transformatora 400/110 kV i priključenjem na državnu prenosnu mrežu preko novog DV 400 kV Lastva-Pljevlja, koja je trenutno u fazi razvoja.

Ciljevi projekta

Realizacijom Projekta će se proširiti trafostanica Brezna 110/35 kV izgradnjom novog objekta od 400/110 kV. Ovaj događaj je ključan za integraciju značajnog niza elektrana na obnovljive izvore energije (RE) sa trafostanicom Brezna, koja je trenutno u preliminarnoj fazi razvoja od strane privatnih subjekata. Predviđeno je i da će realizacija ovog projekta značajno smanjiti energetske gubitke, sa procijenjenim smanjenjem od oko 13 GWh godišnje, što je jednako godišnjem smanjenju emisije od preko 6.000 tCO₂.

Uticaj na tranziciju

Ocjena ETI: 65

Projekat ima veliki značaj u obezbjeđivanju kontinuiranog stabilnog i bezbjednog rada prenosnog sistema Crne Gore. Trafostanica 400/110 kV Brezna predstavlja važan dio prenosnog sistema Crnogorskog elektroprenosnog sistema sa stanovišta povezivanja dalekovoda 400 kV Čevo - Pljevlja 2 sa postojećom energetskom mrežom Crne Gore i formiranja 400 kV prstena. Primarna tranziciona karakteristika Projekta je *Zeleno* svojstvo, s obzirom da će sprovođenje Projekta omogućiti smanjenje emisije za preko 6.000 tCO₂/godišnje. Projekat će omogućiti i integraciju najmanje 300 MW novih velikih RE elektrana (*Otporne*).

Podaci o klijentu

CGES je crnogorski operator prenosnog sistema koji posjeduje i upravlja trafostanicama i dalekovodima na naponskom nivou 400kV, 220kV i 110kV. Ima prenosnu mrežu koja se sastoji od 59 vodova, dužine oko 1.512 km. Ukupni kapacitet transformacije je 4.166 MVA (sa ukupno 55 transformatora). Interkonektivnost sa susjednim elektroenergetskim sistemima uključuje Srbiju, Kosovo, Bosnu i Hercegovinu, Albaniju i Italiju (preko podmorskog kabla).

Pregled finansiranja EBRD-a

28 miliona eura

Ukupna vrijednost projekta

36 miliona eura

Dodatna podrška

Struktura finansiranja i odgovor na krizu. Banka premošćuje jaz u finansiranju promovišući razumne uslove za crnogorskog operatora prenosnog sistema.

Pregled ekološkog i socijalnog aspekta

Kategorisan B (ESP (2019)). Rekonstrukcija i proširenje postojeće srednjenaponske trafostanice nije povezano sa značajnim ekološkim i socijalnim rizicima. Lokacija nije u osjetljivom području i podliježe tekućim lokalnim dozvolama nakon provjere u skladu sa Aneksom II Direktive o procjeni uticaja na životnu sredinu EU.

Tekući ESDD (Ekološka i socijalna detaljna analiza) sprovodi nezavisni konsultant i uključuje posjetu lokaciji i ekološku i socijalnu procjenu projekta u odnosu na Uslove za realizaciju (UR) EBRD-a. Ključni identifikovani rizici su zdravlje i bezbjednost na radu i u zajednici tokom faze izgradnje.

Uopšteno, tekući ESDD je pokazao da CGES ima na snazi ekološke i socijalne politike i procedure za projekat, koji će biti dodatno ažurirani mjerama za ublažavanje uticaja navedenim u ekološkoj i socijalnoj procjeni. Ekološki i socijalni sistem upravljanja će biti kaskadno povezan sa EPC-om Projekta i podizvođačima za sprovođenje, zajedno sa građevinskim ESMP-ovima. Klijent će svoju politiku ljudskih resursa kaskadno prenijeti na cijelu radnu snagu, uključujući izvođača i podizvođače. Bilo koji smještaj radnika će biti u skladu sa odgovarajućim standardom IFC-EBRD; iako će broj osoblja tokom gradnje biti mali.

Iako je projekat braunfield razvoj, ESDD će dalje procijeniti da li su potrebne geotehničke studije prije izgradnje proširenja. Očekuje se da će proces otkupa zemljišta uključivati nekoliko privatnih vlasnika, koji će se zasnivati na pristupu voljnog kupca i PR 5 neće biti pokrenut. Međutim, Kompanija će pripremiti okvir za otkup zemljišta i obnavljanje sredstava za život kao dio svog sistema upravljanja. Projekat će imati ograničen uticaj na biodiverzitet i biće sprovedene odgovarajuće mjere ublažavanja kako bi se riješio odgovarajući rezidualni uticaj u skladu sa crnogorskim zakonima i odgovarajućim

zahtjevima EBRD-a. Nijesu pronađeni dokazi o materijalnom ili nematerijalnom kulturnom naslijeđu, što su potvrdili nadležni državni organi.

Iako je konsultant odgovoran za ekološku i socijalnu procjenu obezbijedio rani angažman sa državnim organima i susjednim zajednicama, očekuje se da CGES proširi prezentacije i konsultacije u vezi sa projektom na relevantne zainteresovane strane.

Na osnovu ESDD-a, ESAP (Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja) i NTS, kao i SEP, će biti razvijeni kako bi se strukturisao projekat u skladu sa UR-ovima EBRD-a i dogovorio sa Klijentom prije početka.

CGES će godišnje izvještavati Banku o učinku projekta u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja i napretku ESAP-a.

Tehnička saradnja i bespovratna sredstva

TC1: Studija izvodljivosti, ESIA i idejni projekat za TS Brezna i DV Vilusi-Herceg Novi završeni su 2018. godine. Ažuriranje Procjene uticaja na životnu sredinu i društvo i idejnog projekta TS Brezna i DV Vilusi-Herceg Novi, završeno u decembru 2022. godine.

TC2: Idejni projekat za TS Brezna, uključujući završne geodetske studije za finalizaciju dokumentacije.

Kontakt informacije kompanije

Dragan Perunović
Direktor Sektora za razvoj i investicije
+382 20 407 646
Dragan.Perunovic@cgcs.me

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD-a u oblasti mjerenja uticaja tranzicije su dostupne [ovdje](#).

Poslovne prilike

Za poslovne prilike ili nabavku, kontaktirajte kompaniju klijenta.

Za mogućnosti poslovanja sa EBRD (koje nijesu vezane za nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168

Email: projectenquiries@ebrd.com

Za projekte u javnom sektoru, posjetite [EBRD Nabavka](#):

Tel: +44 20 7338 6794

Email: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Konkretni upiti mogu biti upućeni putem [EBRD Obrasca za upite](#).

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (ESP)

[Politika zaštite životne sredine i socijalna politika \(ESP\)](#) i odgovarajući Uslovi za realizaciju (UR) utvrđuju načine na koje EBRD sprovodi svoje odredbe za razvoj “ekološki prihvatljivog i održivog razvoja”. ESP i UR uključuju posebne odredbe kojih klijenti treba da se pridržavaju sa primjenjivim uslovima iz nacionalnih zakona u oblasti javnih informacija i konsultacija, i uspostavlja žalbeni mehanizam za prijem i lakše rješavanje pritužbi i žalbi zainteresovanih strana, pogotovo pitanja vezanih za učinak klijenta i projekta u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja. Srazmjerno prirodi o obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahtijeva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proizilaze iz projekta, ili da preduzmu smislene konsultacije sa zainteresovanim stranama i razmotre i odgovore na povratne informacije koje dobiju od njih.

Više informacija o praksama EBRD-a u ovoj oblasti navedeno je u [ESP](#).

Integritet i usklađenost sa regulativom

Kancelarija Glavnog službenika za usklađenost sa regulativom (OCCO) EBRD-a promovise dobro upravljanje i osigurava primjenu najviših standarda integriteta u svim aktivnostima Banke u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. Detaljna analiza vezana za integritet se sprovodi za sve klijente Banke kako bi se osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka vjeruje da je identifikovanje i rješavanje pitanja tokom faza odobrenja projekta najefikasnije sredstvo za obezbjeđivanje integriteta transakcija Banke.

OCCO igra ključnu ulogu u ovim naporima zaštite, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe odgovorna za sprovođenje istrage na osnovu navoda o prevari, korupciji i nedoličnom ponašanju za projekte koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja na prevaru ili korupciju, treba da podnese pisani izvještaj Glavnom službeniku za usklađenost sa regulativom putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim pitanjima radi daljeg praćenja. Svi izvještaji, uključujući anonimne izvještaje, će biti pregledani. Izvještaji se mogu dostaviti na bilo kojem jeziku Banke ili jeziku zemalja u kojima Banka posluje. Pružene informacije moraju biti navedene u dobroj vjeri.

Politika pristupa informacijama (AIP)

Politika pristupa informacijama (AIP) utvrđuje kako će EBRD objavljivati informacije i konsultovati se sa zainteresovanim stranama kako bi promovisala bolju svijest i razumijevanje njenih strategija, politika i operacija nakon stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Molimo posjetite stranicu [Politike pristupa informacijama](#) kako biste saznali koje informacije su dostupne na internet stranici EBRD-a.

Posebne zahtjeve za dobijanjem informacija možete uputiti putem [EBRD Obrasca za upite](#).

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM)

Ukoliko su naponi za rješavanje problema vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka od strane Klijenta ili Banke neuspješni (npr. putem žalbenog mehanizma Klijenta na nivou projekta ili direktnim angažovanjem sa rukovodstvom Banke), pojedinci i organizacije mogu da pokušaju rješavanje problema kroz EBRD nezavisni projektni mehanizam odgovornosti.

IPAM nezavisno preispituje pitanja Projekata za koje se smatra da su nanijeli (ili bi mogla da nanese) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na Projektu kako bi se riješila pitanja vezana za zaštitu životne sredine, socijalna pitanja i javno objavljivanje; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju [Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku](#) ili odredbe svoje [Politike pristupa informacijama](#) koje su specifične za Projekat; i, gdje je primjenjivo, da riješi bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno spriječavajući buduće nepoštovanje propisa od strane Banke.

Molimo vas da posjetite [internet stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti](#) da biste saznali više o IPAM-u i njegovom mandatu; [načinu podnošenja žalbe](#); ili kontaktirajte IPAM putem adrese e-pošte ipam@ebrd.com za smjernice i više informacija o IPAM-u i o načinu podnošenja žalbe.